

# Toroczka András

## Guns N' Roses

Soha nem szerettem, ha gázcsozáknak csúfolják. Ahogy a gitárosnak sincs rózsája, az énekes sem Rózsai. A Guns N' Roses tökéletes név, az egyik legrövidebb regény. Tele titokkal. Miért csak az n után van aposztróf, például. Mint a rock n' rollban. A feketék beszélnek így. Vagy a déli feketék? Vagy a déliek? Valakit temetnek? Kit temetnek? Mi történhetett? Gyilkosság? Öngyilkosság? Fegyverek és rózsák. Magyarul nem hangzik olyan jól. Az első album zseniális, a *Pusztítás utáni vágy*, de mégis a folytatást szerettem jobban, a *Használd az illúziódat!* Kovács mama is nézte a tévét, amikor először láttam a *Don't cry*-t. Azt mondta, drogosok. Mondtam, téved, ezek a hosszú hajú srácok skótszoknyában, bőrnadrágban nem drogosok, csak fiatalok, szegények, és nézd, mama, milyen szépen tudnak zenélni. Mama nem nagyon szerette a zenét. Nem láttam táncolni, sem énekelni. Mikor fütyültem, leállított. A rengeteg Axl Rose a pszichiáternél, a lány, aki pofon vág egy lányt, a veszekedés, a fegyverek, a földhöz vágott pohár, gitárszóló a sivatagban, *Soul Hudson* (neked *Slash*) terpeszben, a kanyonba dobott gitár, még akkor is sírt, zokogott, bőgött az a *Les Paul!*, és ritmusra robbant a roncsautó. Aztán a sírban meztelen remegő énekes temetése, a helikopter rotorja, ami csak a klipben hallható, Nagy Feró műsorában. Hol van Izzy? Hol van Izzy? Ki az az Izzy? És a második klip, amit láttam a *Terminátor kettőből*, a dal. Enyém lehetnél. A félelmetes Terminátor, a Halálosztó robot, a veszélyes osztrák terrorista, shotgunnal a kezében sétál, érzelemmentes arccal a tömegben, mint a halál maga, ami elől haszontalan futnod. *Hasta la vista, baby*. De most nem ő a gonosz, ő most a jó halál. A dobok, gitárok, a tetoválások, a hajak, a rikácsoló énekhang, a pózok. Schwarzenegger a rózsás dobozból rántja elő a fegyvert. (Tisztelegés a zenekar előtt.) Tízévesen elképzelni, milyen lehet a „kokainos nyelv”, és az ügyvédeken keresztüli kommunikáció pokla. Mi az az ügyvéd, egyáltalán? *Ha éjszaka későn érkeznek haza, ne kérdezd hol voltam. Csak adj hálát a csillagaidnak, hogy újra otthon vagytok*. Miért ne kérdezhetné? Anya biztos megkérdezte volna Axl Rose-t is, mint ahogy engem is számonkért, mikor a motorostalálkozóról mentem haza. A vadonatúj Nike cipőm pedig tiszta sár. Szülői franciaágyon vergődni, pogózni, őrjöngeni, amíg nincs vége a dalnak, az egyetlen dalnak a kazettán, ami után *Commodore 64-es* játékok sersistergése van. Talán a *Creatures*, a *Last ninja*, vagy a *Test drive*. Esetleg a *Boulder Dash*. Kinek jut ideje az örült kilencvenesekben *Commodore 64-es* játékokra? A T2-t Kácsor Karcsi bácsiéknál néztük meg másolt kazettán, rossz minőségben, döbrent, áhítatos csendben. Az időutazás logikátlanságát senki nem kérdőjelezte meg, fel sem tűnt senkinek, a higanyem-

beres akció annyira valószínű volt. Azután sokáig úgy ültem a *Tacskómon*, mint Schwarzenegger a *Harley-n*, Kácsor bácsi pedig nem sokkal később csatlakozott a kisújszálási motoros klubba (Griff Motor Klub). Kácsor bácsi lánya hamarabb tanult meg olvasni, mint én. Hogy irigyeltem tőle, mikor egy *Mogyorós* csokipapíron demonstrálta tudományát. Vajon ő is ott volt? A lehetséges nukleáris apokalipszis megelőzésével egyenrangú probléma lehetett akkor. Hogy tettett! Mennyire zavarban voltam előtte mindig. Láttam kinyílni, de eszembe sem jutott megszólítani. Ha lett volna TSZ, akkor nyilván a biliárdos teremben vagy a KISZ-ben nézzük meg. De akkor már egyik sem volt. Az apokalipszis akkorra már bekövetkezett. Legalábbis sok család alatt megingott a föld. A rendszerváltással ugrottunk 20-30 évet. Kevesen voltak felkészülve rá. A Guns N' Roses koncertjére el akartunk menni, apát majdnem rávettük. Aztán mégsem. Ha pár évvel idősebbek vagyunk, talán láttuk volna a *Faith No More-t*, a *Soundgarden*-t, és persze a *Gunst* élőben. Volt, aki látta őket. Most nem szeretnék pár évvel idősebb lenni. Közelebb lennék valószínűleg halálomhoz. Az a srác pár évvel idősebb nálam, most már örökre, akinek megvolt a jegye az évszázad koncertjére. Annak a pénzzállító fiúnak, akit egy héttel a koncert előtt lőttek agyon valahol itt, ahol most élek. Vagyis a közelben, pár utcával arrébb. A *Vak Bottyánban*. Nevetségesen kevés pénz volt nála egyébként. Már felmondott, de azt mondták neki, a hónap végéig még jöjjön. Május volt, talán látott még egy-két rózsabimbót kinyílni, miközben vitte az üres zsákokat.

## Queen

Apa barátnőjét, Gizit mindig kérdezem, milyen volt, azt mondja, jó. Nem lehet elmondani. Tényleg jó lehetett. Tényleg nem lehet. Elhiszem neki. „Kérem, maradjanak velünk.” Gyerekkoromban annyira jól tudtam utánozni *Freddie Mercury*-t, hogy komolyan megfordult a fejemben, esetleg jelentkezem egy Freddie Mercury-hasonmásversenyre. Az emlékkoncertet ('92) felvettük videóra. A kedvencem az volt, amikor *Axl Rose* állt a színpadon. Őt is jól tudtam utánozni. Egyáltalán: bárkit jól tudtam utánozni. A mimikájukat, mozgásukat, hangjukat.

Például *Harrison Fordot*, ha akartam. Habár senkinek nem mutattam meg tudományom. Talán most már nem is menne. Vagy ez olyan, mint a biciklizés, vagy az úszás? Ha egyszer megtanulod, soha nem tudod semmissé tenni a tudást? Az elektromos gitárt is tudtam szájjal! Dzs-dzs-dzs. Ez még mindig megy. Kár, hogy nem hallok.

Ki akar örökké élni, éneklő Freddie a *Hegylakóban*. Vajon ő milyen ruhát viselt volna *Bowie* temetésén? *Bowie*-nak jobban állt a gyász.

Fél térdre ereszkedve imádkozott az arénában, ami azóta már nem létezik, abban a lehetetlen színű öltönyében, mint egy szomorú *Joker*. Az emlékkoncerten egyedül ő énekelte a saját dalait. Az egyik a *Heroes* volt, a másikban meg arról, hogy huszonöt évesen mindenki öngyilkos akar lenni. *Bowie* akkor kb. negyven lehetett? Minden embernek ilyen temetésének kellene lennie. Tartani egy ilyen

emlékkoncertet, amit közvetít a tévé. „Kérem, maradjanak velünk. Még vannak hátra olyan előadók, akik ezt a talán fokozhatatlannak tűnő hangulatot fokozni tudják. Itt van mindjárt az első!” Nem ismertem Elton John-t. Soha nem hallottam még róla.

Az *Oroszlánkirály* zenéjét ő írta, ennyi volt meg. Ahogy a szemöldökét húzogatta, miközben a *The show must go on* énekelte a piros cowboyruhájában. Aztán Axl Rose-zal a közös duett. Vagy fordítva? Nézem a *Youtube*-on. Akkor még nem volt minden ennyire éles. Akkor még ha sokat néztél valamit, egyre életlenebb lett. Ha valaminek nem volt kontúrja, azt jelentette, fontos. Elton John egy időben mindenki temetésén elénekelte a *Candle in the wind*-et. „Vajon Freddie Mercury lánya ott volt a koncerten?” „Én azt hittem, Freddie...” Hangok a vonaton. Tetszett neki a show? A kis Bulsarának tetszett a show? Egyszer együtt utaztam valakivel, aki azt állította magáról: ismeri Freddie Mercury lányát. „Én azt hittem, Freddie...” „Nem, nem, ez még azelőtt!” „Azelőtt?” „Azelőtt!” A Queen vonatos klipjét szerettem a legjobban. Ahogy a mozdonyon kellett magát, ahogy áttöri a vonat a falat (ma már látszik, hogy hungarocell) az alagút végén. Hosszú lábú, szőke modell rövid szoknyában, magassarkúban sétál a síneken, szeme kifestve, mintha bankrabló lenne. David Bowie félt a repüléstől, egy időben vonattal járt mindenhová. Talán egyszer Freddie lányával is utazott. Vagy azzal a törökszentmihályi férfival, aki azt mondta, ismeri őt. Vagy ezt csak álmodtuk? Az is lehet, hogy Elton John és David Bowie együtt találták ki a pletykát egy vonatkabinban, és Freddie lánya csak ugyanolyan valóságos, mint a szegedi kocsmában pizsamában felbukkanó Hegylakó, akinek mindenki fizetett egy kört. A halhatatlanok varázsa sokáig elég erre. Mi lehet most a halhatatlanokkal? Persze nem neki, Christopher Lambertnek fizettek, Connor MacLeodnak, aki képtelen volt meghalni. Nem tudom, él-e még egyáltalán, ahogy errefelé mondják. Christopher Lambert ugyanolyan valóságos, mint Connor MacLeod, vagy Elton John, vagy David Bowie, vagy Freddie Mercury, vagy a Freddie Mercury lányáról mesélő törökszentmihályi férfi, vagy Freddie Mercury lánya.

Hallgatom Freddie-éket a *Spotify*-on, a 86-os magyarországi koncertet. Az évszázad koncertjét. Mintha egy másik bolygóról vagy a túlvilágról érkező rádióadás lenne. Apa barátnője ott volt. Lehet, hogy több barátnője is volt ott, de a mostani biztosan, aki anya halála után lett a barátnője, és akkor még valaki más volt a férje. Még az is lehet, hogy anya is ott volt, titokban ment el, talán nem is apával. Talán apa volt ott valaki mással. Talán senki sem volt ott, és az egész csak egy hazugság, és az egész egy összeesküvés. Mindig kérdezem, milyen volt a koncert, azt mondja, jó. Nem lehet elmondani. Tényleg jó lehetett. Tényleg nem lehet. De azért elrontani is nehezen lehetett volna 86-ban a színekre, hangokra, fényekre kiéhezettek előtt. Tavasz szél vizet áraszt. Már nincs kedvem utánózni Freddie Mercury-t. Saját magamra szeretnék hasonlítani.

# Végzés

A pékségben kaptam meg végül a diplomámat tegnap kora délután. A Művelődési Ház helyén üzemelt. Az albán pékfiú adta át, lisztes kezét törölgette, kérdezte, én én vagyok-e. Kérdeztem: hogy érti. Gratulált, de nem csinált belőle nagy ügyet. Talán másnak is jött már oda fontos postája. Nagy megkönnyebbülés volt, hogy végre a kezemben tarthattam a bizonyítékot. Egy nagy fadoboz, Stühmer csokoládéval tele, vagy inkább, mint a 37 éves korában meghalt (májnagyobbodás) Toroczky Lajos, nagypapám testvérének a diplomája, a trikoloros paszományon lógó, nagy koronás viaszpecséttel, az összeomló Illésy utcai házból menekítettem. Vagy inkább, mint egy díszes szivartartó, amiben Kovács papám a munkásör-kitüntetéseit tartotta. Hihetetlen, hogy a kezemben van, gondoltam. Olyan sokszor álmodtam már azzal, hogy rájönnek: valami tévedés történt, egy tárgy hiányzik, mint egy kardigán, vagy golyóstoll, így nem lehet lezárni éveket, vissza kell menni a hegyek közé, a Kastélyba, hogy befejezzem, amiről tudom, soha nem fogják hagyni, hogy befejezhessem. Meg kell keresnem a nyelvészeti tanszéket, de már régen nem él az, akinél én kezdtem, már egészen más rendszerben folyik az oktatás, talán nem is magyarul, hanem kínaiul, oroszul, pótolhatatlan az az aláírás. Fogalmam sincs, hogy maradhatott ki, mint egy egészen fontosnak hitt, de elfelejtett gondolat, zavar a hiánya. A tekintetéből azt látom, felesleges minden kétségeesett sorban állásom, már rég nem tartozom közéjük, nem vagyok „pázmányos”, ami itt a fiatal szinonimája, talán soha nem is voltam. Rájöttek a csalásra. De most, ebben a pékségben végre sikerült. Nem maradt ki semmi. Sikerült befejeznem az egyetemet! Hátamon a gitárommal, amit valamiért valahová cipelek, talán órára megyek a zeneiskolába, hogy valami Carcassit bogarásszunk Szőlősy tanár úrral, aki mindig oroszra váltott, ha felmérgette magát. Úgy pakolgatta az ujjaim. Nézegetem a diplomám, ezt a furcsa fadobozt, és boldogságot érzek. Sikeres középfokú nyelvvizsgám után a postára mentem érte a valóságban az igazi diplomámnak. Nem vártam, hogy boldog leszek tőle, de hogy ennyire értéktelen legyen, az azért meglepett. Így képzelem azt, ahogy egy OT III-as szcientológus, miután elmondtak neki mindent Xenuról, kilép az épületből. Most, ebben az álomban fontosnak tűnik az egész, csak éhes leszek a pékség illatfelhőjében, ellenállhatatlanul vonz valami. Lekváros buktát ennék, ami most sült ki, még jó forró. De nincs nálam pénz. A sor centinként tol előre a kasszához. Nincs visszafordulás, túl szűk a hely ehhez, ráadásul gitárral, éhesen kell otthagynom őket, üres kosárral. Kilépek a kisváros főutcájára, hazamegyek megmutatni anyának, aki Kovács mamámék Piac utcai lakásában vár, és aki egyben Ildi, a feleségem, és neki is valami köze van az aranyragyogáshoz. Egymásra fényképeződnek álomban, mint mikor régi fényképezőgépből nem veszik ki a filmet, és amikor előhívják, rájönnek, ugyanarra lóttek két emléket, az alakok egymás testvérei is lehetnének. A nő a nyugati tájolású szobában ülnek, délután, késő tavasz, vagy kora nyár, megyek haza, megmutatni a bizonyítványom nekik, hogy megdicsérjenek, megsimogassanak. Hogy ők a büszkeségtől, én a nyugalmuktól együtt ragyogjunk, míg haza nem jönnek a többiek.